

Meryl Streep?”

Szentpétervárot ünnepelte 55. születésnapját, de azóta is lépten-nyomon ajándékokkal halmozák el itt Moszkvában. Hogyhogyan az otthonától távol dárídozik?

Mert meghívták! Szerintem csuda jó ötlet Oroszországban ünnepelni a születésnapom. Majd kiugrottam a bőrömből, amikor értesültem a meghívásról. Még a családomat is elhozhattam, úgyhogy egy szavam se lehet.

Most már le se tagadhatja, hogy élő színészlegenda lett...

Na persze, de amikor elmegyek az orvoshoz, és remeg a keze az idegességtől, mert Meryl Streep van nála, abban nincs semmi jó. És nemesak az orvos fogad így. Ez volna a sorsom? A sztár fogalma nagy átalakuláson megy át. Nem vagyok biztos benne, hogy rendelkezem a kellő rálátással arra, mit jelent ma hollywoodi csillagnak lenni. Amikor eljártam Lindy Chamberlaint (Sikoly a sötétben), azt mondták, az a szépségem szándékos az izmomatikus lerombolása volt. Az ilyen sztárságból nem kérek. A színházról jöttem, ahol ahhoz szoktam hozzá, hogy mindenféle szerepet játszom. Karakterszínészként kezdtem a pályám, és már fiatalon is a sok nyomozással járó, összetett feladatok vonzottak.

Elégedetlenkedik. Legalábbis erről tanúsodik sokat idézett mondása: „Általában a férfiak osztják, sőt ők is írják a szerepeket, s ők gyengének, esendőnek látnak minket, nőket.”

Azt úgy értettem, hogy... ó, Istenem, hát ez a hátránya annak, ha túl hosszú pályára áll az ember mögött, előbb-utóbb visszaköszönnek a régi kijelentései, és magyarázkodhat. Nem vagyok kibékülve azzal, hogy a filmek állandóan sebezhető nőkről szólnak. Elvállalok ilyen szerepeket, de nem szeretem őket. Ritkán látni olyan ambíciózus, törtető, összeszedett nőszemélyeket...

...mint amilyet most a mandzsúriai jelöltben alakít. Azt a szenátor asszonyt igen csak kemény fából faragták: hogy beteljesítse politikai ambícióit, agymosásnak veti alá a lelnökjelölt fiát, hogy jobban helytálljon a politikai porondon.

Egyedülálló lehetőséget kaptam. Azért is élveztem a szerepet, mert komikus árnyalatokat vihettem bele. A vígjátékokat ma fiatal lányoknak írják, a korombeli nők elég konvencionális szerepeket kapnak bennük. Sosem játszottam még olyan karaktert, aki ennyire biztos magában. Nagyon kemény, jól teljesítő nő. Sosem kérdőjelezi meg magát, nem úgy, mint én.

Csak nem tele van kételyekkel?

Ma is nehezemre esik elkezdni egy új szerepet. Amikor megkapom a feladatot, beindul az agyam, aztán egy idő után kikapcsolom, és azt mondom, kész vagyok! De mire odaérek, hogy játszani kellene, teljesen szétesem. Olyan vagyok, mint az író, aki a regénye első, üres oldalára bámul. Nem áll össze a karakterem, fogalmam sincs, mit miért csinálók, és azon rágódom,

vajon mit keresek itt, s miért engem választottak a szerepre. Éppen elég éven keresztül gyöttrődtem így, hogy a férjem végre rám szóljon: „De hát mindig ezt műveled! Hagyd abba a nyavalygást, és csak ugorj fejést bele.” A sok ékszer mellett, amit kaptam tőle, ez volt a legértékesebb ajándéka. Ezután úgy játszom, ahogy nekem tetszik, de abból a rendező végső soron úgyis azokat a felvételeket használja fel, és úgy vágja össze őket, ahogy neki tetszik.

Szép dolog a határozottság, de isten őrizzen attól, hogy több ilyen buldózerként robogó nőt lássunk a Fehér Házban...

Újságírókkal találkoztam Amerikában, és szóba került Dick Cheney esete, aki be-

Pályakép

1949. június 22-én született a New Jersey-beli Summit városában. A Yale Egyetemen folytatott színi tanulmányokat, osztálytársa Sigourney Weaver volt. Rövid pincérkedés után páratlan gyorsasággal, üstökös-ként tűnt fel a Broadwayn, majd Hollywood egén. Hírheft perferkionista, karakterei legapróbb gesztusait is kidolgozza, egyik szerepe kedvéért hegedülni is megtanult. Férje 1978 óta Don Gummer szobrászművész. Egy fiú és három lány édesanyja. Kiváló énekhangja van, eredetileg ő játszotta volna Evitát. Két ízben elnyert Oscar-díja mellett tizenegyszer jelölték, ez rekord a filmtörténetben. Néhány fontosabb díja: két Oscar (Kramer kontra Kramer, 1979, Sophie választása, 1982), két Emmy (Holokauszt, 1978, Angyalok Amerikában, 2003), öt Golden Globe, két David di Donatello (Zuhanás a szerelemben, Távol Afrikától), legjobb színésznő Cannes-ban (Sikoly a sötétben), Berlinben (Az órák), Valladolidban (Féltékenység), a Brit Filmakadémia díja, a Filmszínészek Szakszervezetének díja, People's Choice Award hatszor, a New York-i filmkritikusok díja háromszor, a Los Angeles-i kritikuskok díja négyszer.

szólt egy rangidős szenátornak a képviselőklubjában. Azt mondta neki, hogy „tudja mit, bassza meg!” Amikor egy újságíró feleszette ezt Cheney feleségénél, ő is bedurvult: „Pofa be!” Ebből akkora botrányt csaptak, mint ha a világ omlott volna össze! De mi a fenének? Engem nem irritál az eset. Az egész csak álszenteskedés. Az emberek nem jól viselik, ha nők lépnek vezető pozíciókba. Alig vannak női szenátoraink. Mondjon bármely iparágat, mindenütt kevés a női vezető. Nincsenek jelen a nagyvállalatok tulajdonosi körében sem. Úgy érzem, hogy azok a kultúrák, amelyek törődnek a nők jogaival, sokkal felvilágosultabbak, de következésképpen sokkal feszültebbek is lehetnek e kérdések miatt. Azok a társadalmak, amelyek elhanyagolják a női nemet, kevésbé kreatívak, és számomra egyáltalán nem érdekesek.

Hosszú ideje már, hogy rendre az év legjobb hollywoodi filmjeiben szerepel. Ilyen jó a szímatata?

Nagyon válogatós vagyok. Csakis a jó dolgokat keresem. Anyám nagyon jó volt az effajta gondolkodásban. Kevés dolog érdekel, nincsen produkciós cégem, mint oly sok kollégámnak, nincsen külön stábom, csak az egy szem asszisztensem, aki nem azért van, hogy forgatókönyvet olvasson helyettem. Az ügynököm csak azokat passzolja nekem, amelyekről úgy érzi, hogy jól megírt munkák. Mert nagyon fel tudom magam húzni, ha szarságokat küldözget nekem! Néha kapok mókás dolgokat, formabontó projekteket, ezeknek nagyon örülök. Most ilyen a Lemony Snicket-film. Nagy szám lesz! Gyerekkönyvekből készült, a főszereplő Jim Carrey oda van értük, az összeset szeretné megcsinálni.

Melyek a legkedvesebb szerepei?

Nem nagyon van ilyen. Olyan ez, mint ha a legkedvesebb gyermekemet kellene megneveznem. Még ha volna, akkor sem árulnám el! De vannak olyan szerepek, amelyek miatt elégedetlenkedtem, mert úgy éreztem, nem bontakoztathatom ki bennük eléggé a képességeimet. Az éj csendjét Robert Bentonnal készítettem, akivel már dolgoztam a Kramer kontra Kramerben. Imádjuk egymást. De a film noir, a bűnügyi film nem az én műfajom. Pompás forgatásunk volt, csak éppen halálra untam magam! Nem volt más dolgom, mint titokzatosan nézni és szépné lenni. Ez vajmi kevés számomra. Voltak filmek, amelyeket kevésbé volt élvezetes forgatni, de amikor elkészültek, és megnéztem őket, örültem, hogy részt vettem bennük. Ilyen például a Jól áll neki a halál. Az a sok speciális effektus maga a dögunalom! Idegépő volt órák hosszat pózolni a kék vászon előtt. De a végeredmény kész tünemény!

Mozgalmas színészi karrierje mellett arra is szakított időt, hogy felnevelje négy gyereket. Kevesen képesek erre.

Szerencsésnek mondhatom magam. A filmkészítés nem jelent állandó elfoglaltságot. Nem rendezek, nem producerke-

dem, nincs más dolgom, mint hogy játszom a kamera előtt. Három-négy hónapig keményen dolgozom egy filmen, aztán pihenhetek négy-öt hónapig. Ráadásul a férjem és a gyermekeim is beugranak hozzám a forgatásokra, ez olyan szórakoztató. És amikor a lányaim születtek, huszonnégy, huszonegy, tizenhét és tizenhárom évet, mindig visszavonultam a filmezéstől, és tartottam egy-egy év munkaszünetet. Igazából sokkal könnyebb dolgom van, mint azoknak a hétköznapi nőknek, akik fix állás mellett nevelik a gyermekeiket, akik egész évben dolgoznak, a kéthetes nyári szabadságukat leszámítva. Nem is tudom, hogyan képesek rá. A gyermeknevelés kemény meló, eleve egész munkaidős foglalkozás. Nemrég ismét kivettem egyéves szabadságot. Egy ideje már gondolkodtam azon, milyen jó lenne össze a folyóhoz menni horgászni, vagy írni egy gyermekkönyvet.

Mindig ilyen könnyen meg tudott maradni a „normális életvitel” keretei között?

Túl sok embert láttam a szakmában, akik elszigetelik magukat az élettől. Körülbástyázzák magukat az alkalmazottaikkal, egy rakás ügyvéddel, ügynökkel meg asszisztensekkel. Ez nem tesz jót egy színésznek. Hogyan keltheték életre színes egyéniségeket, ha nem tudom megfigyelni őket naponta?

Ellátogatott a moszkvai Művész Színházba, ahol Sztaniszlavszkij dolgozott.

Hát nem hihetetlen? Ott álltam azokon a deszkákon, ahol a XX. század színjátszásának legfontosabb alapelvei születtek. Hangokat hallottam a függöny mögül. Sok-sok szellem jelenlétét éreztem! Azt mondták: „Mi a frászt keresel itt, Meryl Streep? Talán Meryl Sztreepaja a neved?”

Arról megfellekedtek azok a szellemek, hogy ön sokat merített a Sztaniszlavszkij módszereire alapuló Method Actingből.

Igen. De a legérdekesebb az, hogy a színészi játék folyamata máig titok maradt előttem. És a kollégáim munkája is! Olykor azon kapom magam, hogy elgondolodom: álljunk csak meg, hogyan működik ez az egész? Egyvalamiben biztos vagyok: olyan nagy szükségünk van történetekre, mint egy falat kenyérre. És szükségünk van színészekre, akik megjelenítik ezeket a történeteket. Mi, színészek országghatárokon és kultúrákon átnyúlva tolmácsoljuk az emberi szív tartalmát. Tehát mi végezzük a fontos munkát.

Sztaniszlavszkij számos Csehov-darab bemutatója felett bábáskodott. Közül áll ön-höz Csehov világa?

Ó a kedvenc drámaimról. Nagyon szeretem, ahogy képes megtalálni a komikumot sokféle tragikus szituációban. Valahogy én is így gondolkodom az életről. Annyi méreg és düh vesz körül minket, mégis reméljük, hogy egy év múlva talán nevetni tudunk azon, ami ma bánattal tölt el bennünket.

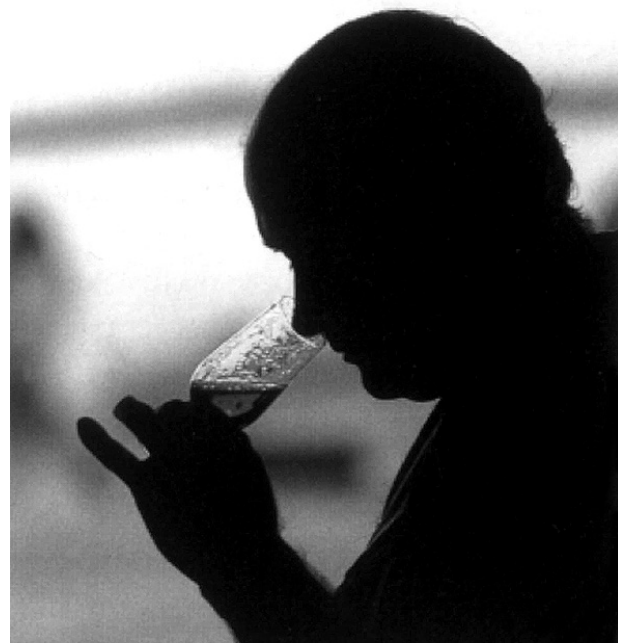
Kriston László

a fantáziát.” „És a bíróság ellenfelének adott igazat?” „Képzze. Ez a nagy téma. Mert ellenfelem olyan, amilyen, sajnálom kedves szüleit, akiket persze nem ismerem. De a bíróság! A bíróság a mi demokráciánk szülője! A bíróságra büszkének kellene lennünk! És a bíróságnak könnyű a dolga. Van egy jó törvényünk, amelyik kimondja, hogy valakinek a jó híre úgy lehet megsérteni, ha durva kifejezésekkel valótlanságot állítunk róla.” „Akkor hogyan ítélték meg maga ellen? – kérdezte Erzsébet. „A bíróság bejelentette, hogy nem illetékes irodalmi művek elbírálásában és abban sem, hogy eldöntse: egy irodalmi mű körül kibontakozott vitában kinek van igaza. Azt viszont

megítélheti, hogy a „humortalan, ostoba perszóna” kifejezés hány forinttal csökkentette ellenfelem jó hírének értékét.” Erzsébet megállt. „Ezek szerint a bíróság nem hajlandó alkalmazni a bíróság nem hajlandó alkalmazni a törvényt?” „Pontosan. A törvény szerint a goromba stílus és az állítás hazug volta együtt idézi elő a jó hír sérelmét, a bíróság viszont az egyik kritérium megítélésében illetéketlennek nyilvánította magát.” „Szerintem a bíróság elsősorban azt az óhaját nyilvánította ki – mondta Erzsébet –, hogy maga írás közben tűnődjön el a szavak értékén. Vagyis azon, hogy melyik kifejezés mennyibe kerülhet magának.”

Az utolsó mondatokat Erzsébet már házána a kapujában mondta el. „Ma

nem volt köztünk vita” – mondta elégedetten dr. Noha. „És ez baj? – kérdezte Erzsébet. – Akkor megmásva elhatározásomat, mégis tanácsolok valamit. Gondoljon néha arra, hogy a jobb a maga éles kifejezései nélkül is látják: a tulok az tulok, és a maga jelzői nélkül is megvan a véleményünk a kisszerű ostobaságról. Tudom, hogy hiába beszélünk magának, és tudom, hogy még el fog vesztetni jó néhány pert. Mindig számoljon be nekem rólu, mert engem mulattat maga is, igazság bajnoka. Köszönöm a történetét. Még ma elolvasom újra a Szerény javaslatot, tíz éve vettem egy londoni antikváriumban, 1835-ös kiadás. Elolvasom, és a perére gondolok, és még jobban fogok mulatni.”

Borívóknak való – Öreg spanyol bor bírálata

Sanlúcar de Barramedában